

Samenwerking JENS – Heerlen, Landgraaf, Voerendaal

Aanleiding Basishulp Jeugd

De gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal (HLV) hebben in 2017 geconstateerd dat de met de decentralisatie beoogde transformatie van de jeugdhulp onvoldoende of niet snel genoeg gerealiseerd werd. Dit werd ook onderkend door een aantal grote(re) aanbieders van jeugdhulp, waaronder XONAR, die hierover het gesprek met de gemeenten hebben gezocht. Om meer vooruitgang te boeken in de transformatie, hebben de drie gemeenten op basis van inhoudelijke overwegingen de keuze gemaakt om lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp anders te organiseren. Uitgangspunten hierbij waren en zijn: meerjarige afspraken met 1 contractpartij, lumpsumfinanciering, partnerschap en de combinatie van lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp in 1 opdracht. De nieuwe manier van inkopen heeft als doel betere en efficiëntere zorg voor de jeugd; laagdrempelig, normaliserend en dicht bij huis, met ruimte voor professionals en waarbij aanbieders samenwerken en prikkels ervaren om te transformeren.

Coöperatie JENS

In 2018 hebben de HLV-gemeenten meerdere marktconsultaties gehouden en de opdracht Basishulp Jeugd (BHJ) Europese aanbested. Basishulp Jeugd omvat lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp. De opdracht is aan de Coöperatie 'Samenwerkingsverband Basishulp Jeugd Heerlen, Landgraaf, Voerendaal' (later JENS) gegund voor de periode 2019 tot en met 2022. Coöperatieleden van dit contract waren XONAR, Mondriaan, Radar, Koraal, Alcander, Welsun en Meander.

In 2022 heeft opnieuw een Europese aanbesteding plaatsgevonden, grotendeels gestoeld op de eerdere aanbesteding, aangevuld met de ervaringen uit het lopende contract. De onderliggende visie en de doelen voor de Basishulp Jeugd zijn ongewijzigd. De coöperatie JENS heeft eind juli 2022 opnieuw en definitief ingeschreven op de opdracht Basishulp Jeugd voor de periode 2023 tot en met 2027 met de mogelijkheid van 3 verlengingsopties van ieder twee jaar. In het huidige contract bestaat de coöperatie JENS uit XONAR, Mondriaan, Radar, Koraal, Lionarons GGZ, Kracht in Zorg en Alcander.

De coöperatie is verantwoordelijk voor het bieden van lokaal preventieve activiteiten en ambulante jeugdhulp voor jeugdigen en hun gezinnen in de drie gemeenten. Om deze opdracht te kunnen realiseren werkt JENS samen met onderaannemers en leveranciers.

Het begin 2023 gepubliceerde rapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is positief over de kwaliteit van de jeugdhulp en over de resultaten die JENS boekt op de doelstellingen van de Basishulp Jeugd.

Contractueel: overeenkomst gemeenten HLV met coöperatie JENS

De gemeenten Heerlen, Landgraaf en Voerendaal hebben ieder een eigen, gelijkklidende, overeenkomst met JENS. Deze contracten zijn gebaseerd op een taakgerichte bekostiging met een lumpsumbudget per jaar voor de uitvoering van de Basishulp Jeugd. De coöperatie beschikt niet over een eigen vermogen, de inkomsten bestaan uit de lumpsumfinanciering van de drie gemeenten. Het principe van een lumpsum is dat de opdrachtnemende partij de opdracht uitvoert voor de vooraf overeengekomen lumpsum en onder de vooraf geformuleerde voorwaarden. In het geval er verliezen optreden, komen die voor rekening van de coöperatieleden. Binnen JENS is dit naar rato van de gerealiseerde omzet, voor XONAR is dat rond de 40%.

Gegeven het vernieuwende van deze manier van werken en de ontwikkelingen binnen de jeugdhulp hebben de gemeenten HLV er weloverwogen voor gekozen om in de contracten een optie in te bouwen waarbij ze bij onvoorziene omstandigheden extra budget aan de lumpsum kunnen toevoegen. Deze zogenaamde hulpventielen zijn in het vorige en in het huidige contract opgenomen. De hulpventielen zijn afgelopen jaren ook aangesproken, de gemeenten HLV hebben op verzoek van JENS (achteraf) extra middelen ter beschikking gesteld, aanvullend aan de lumpsum. Voor 2022 heeft JENS ook een verzoek ingediend voor aanvullende financiering, dit verzoek is recent gehonoreerd.

Voor het contract over de jaren 2019-2022 is het lumpsumbudget becijferd op basis van de productiebekostiging van de ambulante hulp (realisatie 2015-2016 en prognose 2017) plus de subsidies voor de lokaal preventieve activiteiten. In de jaarschijven is aangenomen dat door inverdieneffecten vanaf 2021 de Basishulp Jeugd met minder budget vormgegeven kon worden. Daar komt bij dat de lumpsum niet jaarlijks werd geïndexeerd. Dit bleek, evenals de becijfering van het budget per 2019 en de inverdieneffecten, te optimistisch en niet reëel. Er is meer tijd nodig om te transformeren en de inverdieneffecten te realiseren, bovendien heeft corona de transformatie vertraagd en de hulpvraag vergroot. Conform contract is voor de jaarschijf die het betrof aanvullend budget door de HLV-gemeenten beschikbaar gesteld door gebruik te maken van het hulpventiel. Een dergelijke wijziging is afhankelijk van de omstandigheden. Bij onvoorziene risico's, zoals bijvoorbeeld corona, is sprake van aanvullende dienstverlening en worden met een aanvulling op het budget meerkosten als gevolg van die dienstverlening vergoed.

Voor het contract 2023-2027 geldt als vertrekpunt een lumpsumbudget dat rekening houdt met de veranderde omstandigheden sinds 2019. Het lumpsumbedrag is bepaald op basis van de meest actueel beschikbare exploitatieresultaten van JENS en wordt jaarlijks geïndexeerd. Ook in het huidige contract is een hulpventiel opgenomen dat de gemeenten de mogelijkheid biedt om aanvullend te financieren indien sprake is van weinig/niet beïnvloedbare en voorspelbare risico's.

Vanaf 2019 worden in wekelijkse regiegesprekken met JENS alle aspecten van de uitvoering van de opdracht gemonitord. Denk aan: inhoudelijke transformatieve programmalijnen, toeleiding tot hulp en (tijdig) hulpaanbod, bedrijfsvoering en financiën. Waar nodig wordt het overleg geïntensiveerd. Vanuit HLV en JENS staat de bedoeling van de Jeugdwet centraal; het organiseren van continue kwalitatief passende hulp, waarbij het nodig is om het aanbod te transformeren en maatschappelijke doelen te bereiken. Ook het sturen op verhoogde zelf- en samenredzaamheid is daarvan een onderdeel.

Contractueel: onderlinge afspraken coöperatie

De coöperatie bestaat uit meerdere partijen die hun onderlinge afspraken hebben geformaliseerd via statuten en dienstverleningsovereenkomsten.

In de statuten is onder andere opgenomen dat een uittredende partij de financiële gevolgen van het beëindigen van het lidmaatschap vergoedt aan de coöperatie door een uittredingsvergoeding te betalen die dient als een redelijke schadeloosstelling. De vergoeding wordt naar redelijkheid vastgesteld door het Bestuur en de Algemene Ledenvergadering. De coöperatie en het uittredend lid zullen zich inspannen de financiële gevolgen van het uittreden over en weer waar mogelijk te beperken. De uittredingsvergoeding bedraagt daarbij nooit meer dan de omzet die het betreffende lid over het voorafgaande jaar heeft gerealiseerd bij de coöperatie.

JENS maakt tariefafspraken met haar coöperatieleden, met onderaannemers en leveranciers voor de door deze aanbieders te verlenen zorg. Deze afspraken worden middels dienstverleningsovereenkomsten vastgelegd en zijn mede gebaseerd op de te realiseren transformatie.